

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Nou director la întreprinderea forestieră „Patria” din Arad

Noul director al întreprinderii forestiere „Patria” din Arad, își va ocupa postul în această săptămână.

Vechiul director, care a condus întreprinderea timp îndelungat, a fost pensionat pentru boala, de care suferă.

Expoziția engleză de textile în Cluj

Marele comerciant de textile, Andor BIRÓ din Cluj, urmează tratative cu o firmă din Anglia pentru înființarea unei expoziții engleze de textile.

Expoziția se contemplează să fie instalată în localul dlui Biró.

Banca Generală din Sânmiclăușul Mare fuzionează ori lichidează

Banca Generală din Sânmiclăușul Mare și-a convocat o adunare generală extraordinară pe ziua de 25 Septembrie pentru a decide asupra fuzionării ori lichidării.

Adunarea, dacă nu va avea numărul de membri corespunzători, se va amâna pe ziua de 5 Octombrie.

Exportul vânatului împușcat

Serviciul vânătoarei din Ministerul Agriculturii pune în vedere exportatorilor de vânat împușcat că Regia Autonomă a CFR le poate pune la cerere vagoane frigorifere în următoarele condițiuni:

Predătorii se vor prezenta șefului de stație unde vor să încarce și să ceară vagoane frigorifere pe un imprimat timbrat numit foaie de comandă.

Se pot pune la dispoziție 10 vag. la Timișoara, 15 la Arad, 2 la Cluj și 2 la Satu-Mare.

Céget változtat egyik aradi bank

Aradana Banca de Credit pentru Industrie și Comerț S. A. aradi pénzügyintézetnél a törvényszék bejegyezte, hogy cégelvezését Banca Aradana S. A. cégre változtatta át.

Reînființarea cartelului fabricelor de butelii

Fabricile de sticlărie din Turda și Mediaș și-au înființat în București o expoziție sub firma „Butelia”

Cartelul fabricelor de sticlărie, desființat mai demult, acuma s'a reînființat, după îndelungate tratative.

În urma reînființării cartelului, fabricile de sticlărie din Turda și Mediaș și-au înființat o expoziție în București,

sub firma „BUTELIA”, condusă de către dl Alexandru NAGY, care sub această firmă a condus și biurul vechiu de desfacere al cartelului.

Dl Nagy își începe activitatea în București peste scurt timp.

A MÁV. 2400 mázsa fagzén szállítására versenytárgyalást hirdet

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1930. évi október hó 1-től az 1930. évi december hó 31-ig terjedő időre szükséges huszonnégy kocsi-rakomány (2400 mm.) fagzén szállítására szeptember 25-én nyilvános versenytárgyalást tart.

Ajánlat tehető úgy belföldi, mint külföldi származásu bükk faszénre és pedig retorta minőségűre.

Az ajánlattételre vonatkozó részletes feltételek, Budapest, VI. Andrásy-ut 75 sz. III. em. 380. díjtalanul beszerezhetők.

Industria Forestieră din Baia de Aramă a fost licitată

Statul a ordonat licitația pentru o pretensiune de 6 mil.

Licitația întreprinsă la „Industria Forestieră din Baia de Aramă”, a provocat mare surpriză în cercurile economice.

Dni secretar general Maiorescu și prefect Dr. Popovici, au făcut tot posibilul pentru amânarea licitației și în urma intervenției dlor în preajma licitației,

Industria Forestieră din Baia de Aramă a fost avizată oficios, că i-s'a amânat licitația

din ordinul Ministerului de Finanțe.

Surpriza a fost cu atât mai mare, cu cât licitația s'a interpretat cu toate aceste,

vânzându-se cu 2,365.000 lei lemne în valoare de peste 10 milioane,

instalații și o linie ferată industrială de 21 km. Casei Pădurilor.

Este interesant, că licitanta nu a plătit prețul de cumpărare și nici vadiul legal, care să o îndreptățească a participa la licitație ci

s'a bazat numai pe procură primită dela guvern

fără să îndeplinească formalitățile legale.

Firma a făcut contestație contra licitației, pe baza avizului de amânare, primit oficios.

Fejér Gábor 15 millió lej kártérítésért perli volt bankját

Az Erdélyi Hitelbankból alakult SOCIETATEA BANCARĂ ROMÂNĂ befejezte aradi fiókjának átszervezését. Az új vezetőség számos régi tisztviselőt, köztük FEJÉR Gábor vezérigazgatót is elbocsátotta.

Fejér Gábor 15 millió lej kártérítést, követelt 5 éves szer-

ződésének felbontásáért, illetve az új igazgatóság részéről történt — állítólagos — megsértéséért és ezért az összegért pert indított volt bankja ellen.

Közgazdasági és pénzügyi körökben nagy érdeklődéssel várjuk a per kimenetelét.

Butelia céggel Bukarestben fog székelní a medgyesi és tordai üveggyárak palack-kartelje

A medgyesi és tordai üveggyárak palackkartelje korábban felbomlott. A gyárak hosszabb tárgyalások után ismét kartellszerződést kötöttek.

A kartelliroda BUTELIA cégelvezés alatt, NAGY Sándor irányításával, aki a karteltt ugyanezen cégszöveggel régebben is vezette, közelebbről Bukarestben megkezdi működését.

Angol textilgyár lerakatot létesít Kolozsváron

BIRÓ Andor kolozsvári textilnagykereskedő angol textilgyárral folytat tárgyalásokat Kolozsvárt létesítendő képviselet és bizományi lerakat felállítására ügyében. A lerakat Biró Andor engros üzlethelyiségében nyílik meg.

Felszámol vagy fuzionál a Nagyszentmiklósi Általános Bank Rt.

A Nagyszentmiklósi Általános Bank Rt. szeptember hó 25-én, délután 5 órakor intézeti székében Nagyszentmiklóson, rendkívüli közgyűlést tart, amely határozni fog az intézet fentartása, más társasággal való egyesülése, vagy feloszlása kérdésében.

Ha a szeptember 25-iki közgyűlés nem lenne határozatképes, úgy október 5-én új rendkívüli közgyűlést tartanak.

Uj igazgató az aradi „Patria” Fatermelőnél

A Patria aradi fatermelő vállalat új igazgatója, Rappaport, e héten foglalja el hivatalát.

A vállalat régi igazgatóját, aki hosszú éveken keresztül vezette a vállalat ügyét, betegsége miatt nyugdíjazták.

Felszámol a beszercei Agrár Bank és Kereskedelmi Rt.

A beszercei Agrár Bank és Kereskedelmi Rt. elhatározta felszámolását. A felszámolást dr. Balázs Lipót, beszercei ügyvéd végzi.

Rizikoskepletenesegek, kényszeregyezségek, csődök

Az oravicai Hengergőzmalom Rt. kényszeregyezsége jogerőre emelkedett. Hitelezőinek 3 év alatt 70%-os kvótát fizet.

Herskovits Sámuel nagyváradi kereskedő kényszeregyezségi ügyében a hitelezők leszavaztatására szeptember 24-ére kitűzött tárgyalást október 1-ére halasztotta el a törvényszék.

Sternberg Izsák, nagyváradi régiségkereskedő kényszeregyezségi ügyében a kitűzött omologálási tárgyalást a törvényszék elhalasztotta.

Az oradeai törvényszék omologálta Székely Géza paplankereskedő Oradea, kényszeregyezségi kérését.

A nagyváradi törvényszék elrendelte a csődöt Moskovits Simon váradi bórkereskedő ellen. A követelések bejelentésének határideje november 10. verifikálás november 20., és a csődválasztmány megválasztása november 24. Csődtömegmondnok Petre Gheorghe ügyvéd.

A brassói törvényszék D. Rostocker kérésére megnyitotta Dávid Bálint brassói szabómester ellen a csődöt. Követelések bejelentésének határideje október 18.

Weisz Sándor nagyváradi cukorkakereskedő hitelezői a cég kényszeregyezségi ajánlatát egyhangulag elfogadták és így a törvényszék a kényszeregyezséget „in fond” meg erősítette. A cég 24 havi egyenlő részletben 60 százalékos kvótát fizet.

A Nagyszalontai Népbank Rt. kényszeregyezsége ügyében október 20-án tartják meg a hitelezők leszavaztatását.

Grünfeld Hermann kolozsvári textilkereskedő kényszeregyezségi kérésének a törvényszék elvben helyt adott és a hitelezők leszavaztatására szept. 22-re tűzött ki terminust.

Az angol szövétáru eredetiségének jelzése

Az angol birodalmi gyárosok textilosztálya elhatározta, hogy az angol eredetű gyapjuszöveteket a jövőben ezzel a jelzéssel látja el: *Made in England by a Member Federation of British Industries Woll-Textile — Section*. Ez a védjegy garanciát adja a gyapjúáru angol eredetét. Az angol textilgyárosok elhatározása után azt ajánljuk a kereskedőknek, de a közönségnek is, hogy a jelzés nélküli árut ne fogadják el angol gyapjúárúként.

Dl. Fejér pretinde o despăgubire de 15 milioane dela Societatea Bancară

Revenind asupra conflictului dintre dl. Gavril FEJER și SOCIETATEA BANCARĂ, anunțăm, că în sensul informațiilor primite, Societatea Bancară încheindu-și lucrările de reorganizare a filialei din Arad, a concediat mai mulți funcționari vechi, între cari și pe dl. director general Gavril FEJER din Arad.

Dl. Fejér, simțindu-se nedreptățit, a intentat proces contra direcțiunii centrale, cerând o despăgubire de 15 milioane lei pe motiv, că a avut un contract de 5 ani cu societatea.

In cercurile financiare se așteaptă cu mare curiozitate rezultatul procesului.

Az Aradi Központi Takarékpénztár igazgatósága a betétek nyolcvan százalékát magánvagyonával garantálja

Teljes követeleléseket megkapják a kisbetétesek

Az Aradi Központi Takarékpénztár betétes hitelezőinek választott bizottsága az intézet igazgatóságával folytatott tárgyalásainak eredményeképpen értesíti a betétes hitelezőket, hogy sikerült olyan megállapodást létesíteni, amely szerint az igazgatóság tagjai a békés kibontakozás és sima felszámolás érdekében, az esetra,

ha a betétesek a felajánlott magánvagyonukat valamennyien elfogadják, a betétesek tökéletesítésének 80 százalékos kielégítését saját személyükben és minden vagyonukkal garantálják.

Az igazgatóság ezen ajánlata folyó

hó 21-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az intézet közgyűlési termében fog a kiküldött bizottság által a betéteseknek előterjeszteni.

A bizottság lépéseket fog tenni az iránt — és erre minden kilátás megvan — hogy

a kisebb összegű betétesek követeléseiket teljes egészükben megkapják.

A betétes bizottság akciójának eredményeképpen alapos remény van arra, hogy az Aradi Központi Takarékpénztár nyugalommal és simán végezhesse el a felszámolását és az érdekeltek között megnyugvás teremtessék.

Casa Centrală de Păs'rare din Arad garantează cu averea sa 80 la sută din depuneri

Micii deponenți își primesc depunerile în întregime

In urma tratavilelor urmate cu direcțiunea Băncii Centrale de Păstrare din Arad, comisia creditorilor anunță, că

deponenții își vor primi 80% din depunerile ce au la banca insolventă,

cari sunt garantate personal cu averea sa proprie de către

direcțiune, dacă se va realiza acordul pacinic inițiat.

In urma acțiunii delegației deponenților se speră, că adunarea deponenților, convocată pe ziua de 21 l. c. la institut,

va salva situația băncii căutându-se soluții, ca micii deponenți să-și primească în întregime pretensiunile.

Expozitura întreprinderii Pásztori și Hettmann din Brașov în Cluj

Firma Székely și Veres s'a reprezentanța fabricii de împletituri de sârmă Pásztori și Hettmann din Brașov în Cluj.

reprezentanța fabricii de împletituri de sârmă Pásztori și Hettmann din Brașov în Cluj.

Inființarea unui institut de credit comercial

Un congres al comercianților din Ardeal și Banat

Asociația societăților comercianților din Ardeal și Banat, a convocat pentru luna viitoare un congres general al comercianților din Ardeal și Banat, pentru discutarea înființării unui institut de credit lung și ieftin pentru negustori.

Negustorii sunt ditre întâii cari suferă mai acut de pe urma crizei economice și financiare care bântue în țara. De

acea au cerut să li-să înființeze

un institut deosebit de credit, cu un capital inițial de 100.000.000

(una sută milioane) lei cu singura menire de-a satisface exigențele de credit ieftin și lung pentru clasa negustorilor din Ardeal și Banat și pentru salvarea situației acestei clase de contribuabili.

Negustorii din Ardeal și Banat vor face apel la guvern și la bănci,

cerând spriginirea institutului de credit ieftin pentru ei.

Chestiunea firește este dintre cele mai importante și mai acute, dela rezolvarea căreia atârna în mare parte îmbunătățirea soartei micului comerț din Ardeal și Banat.

Jugoszláv-román mezőgazdasági kartei

Az angol Times szerint Belgrádban és Bukarestben azonos címmel és rendeltetéssel központi szerv alakult a mezőgazdasági fölöslegék egybegyűjtésére és export útján való értékesítésére.

A két intézet címe: „Mezőgazdasági Szövetkezetek Egyesülése”. A két intézet szoros együttműködésben dolgozik, megállapítják az áruk minőségét és árait és egymással szemben minden versenyt kizárnak. Csehszlovákiával is megállapodtak olyként, hogy az mindkét államtól egyenlő arányban fog vásárolni, ennek ellenében — a Times szerint — a két ország egyes kisebb és mesterségesen fejlesztett iparát a csehszlovák iparnak feláldozta.

A két agrárország kormánya más ipari állammal szemben is hajlandó hasonló áldozatra.

Közös töltőállomást rendez be 13 kolozsvári szikvizgyár

A kolozsvári 13 szikvizgyár között Krausz Adolf szikvizgyára kivételével megállapodás jött létre, mely szerint a gyárak közös töltőállomást rendeznek be és üzemeiket ennek folytán szüneteltetik.

A közös töltőállomást Batiz Béla telepén rendezik be. A tömörülésnek a regiesökkenetésen kívül a vendéglősipárosok szikvizgyarával szemben való védekezés a célja.

Kinevezték a Triumph Cipőgyár hitelezői bizottságát

A kényszeregyezséget kért nagyváradi Triumph Cipőgyár hitelezői bizottságának tagjaivá a törvényszék a következőket nevezte ki: Papoudoff Teodor, dr. Friedländer Sándor bankigazgatók és Kohn Dávid bórkereskedő.

Készül a jelzálogilag bekebelezett hitelek statisztikája

Iunian igazságügyminiszter elhatározta a jelzálogilag bekebelezett hitelek statisztikai összeállítását.

Az erre vonatkozó munkálatok Brassóban már megkezdődtek és eddig megállapítást nyert, hogy 1926-ban Brassóban 763 bekebelezési kérvényt adtak be, amelyekben összesen 246.536.343 lej jelzálogi betáblázását kérték.

A H É T

*

Halálozás. Königsheim Zsigmond mérnök, a Bánát elektrifikálására alakult Elgiba Rt. ügyvezető igazgatója, Temesváron, 59 éves korában meghalt.

Székely és Veres butorkereskedő társas céget a törvényszék törölte és változatlan cégszöveggel mint Veres Imre egyéni céget bejegyezte. A cég a *Pásztori és Hettmann* brásói sodronygyár kolozsvári képviselőjét látja el.

Herczeg Géza kolozsvári vegyészeti gyára 300.000 lej befektetéssel Prágában a cipókrém dobozok nyitókészüléknek applikálására szolgáló gépet vásárolt.

Schillinger Andor aradi műszaki nagykereskedő cég fiókot létesített, ahol egészségügyi cikkeket tartanak raktáron.

Szeptember 29-én döntenek az Aradi Központi Takarékpénztár felszámolásáról

Az Aradi Központi Takarékpénztár Rt. szeptember 29-én délután 4 órakor az intézet helyiségeiben rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az igazgatóság indítványt tesz a pénztár felszámolására. A közgyűlés fogja megválasztani a felszámolókat is.

Baromfi- és kisállatkiállítás Nagyváradon

Anagyvárad *Cántatorul* kisháziállat tenyésztő egyesület már országsszerte rendkívül jó hírnévek örvend. Legutóbbi kiállításai alkalmával az ország minden részéből érdeklődéssel fordultak az egyesület felé. Most különösen aktuálissá vált az új tojástörvény megalkotásával az egyesület tevékenysége.

Tudvalevő ugyanis, hogy az új törvény meghatározott súly és minőségű tojások kivitele számára rendkívüli előnyöket biztosít. A kormány, amikor a tojásexportot ilyen mértékben támogatta, elfelejtkezett arról, hogy a tojáskereskedelem tulajdonképpen a baromfiak tenyésztésének és nevelésének eredményétől függ. Ezt a célt szolgálja a *Cántatorul*, amely Nagyváradon az Atlantic mozgó kertjében okt. 18., 19. és 20-án kiállítást és vásárt rendez. Kiállításra kerülnek a legnemesebb fajtájú baromfiak, galambok, házinyulak. A legkiválóbb példányok oklevél és pénzjutalomban részesülnek.

A rendezőség kéri mindazokat, akik a kiállításon résztvenni kívánnak, hogy ezt a szándékukat Nagyvárad város állategészségügyi osztályánál, Városháza II. em. 40. sz. szoba, okt. 5-ig jelentsék be. A belépés a nagyközönség számára díjtalan, csak a katalógus megváltása kötelező.

Scăderea prețului petrolului

Societățile petrolifere au căzut de acord să scadă prețul petrolului lampant pentru combustione la 3.80 lei de kgr.

Asociația industriașilor de petrol a trimis o adresă Ministerului de industrie și comerț prin care face cunoscut că industriașii de petrol din țară, în dorința de a mări consumul prin introducerea cât mai mult a motoculturii și a întrebun-

ării motoarelor cu explozie internă întrebunțând petrol lampant, sunt de acord ca să scadă prețul petrolului lampant, la cantitățile ce se vor vinde pentru combustione, dela lei 5.30 de kgr., la lei 3.80 de kgr.

Elărverezték a Rézbányai Erdőipart

A vállalat 10 milliós értékeit az állam képviselője vette meg 2 és fél millióért

A Rézbányai Erdőipar Rt. ellen az államkincstár szeptember 16-ikára árverést tüzetett ki a vállalattal szemben fennálló 6 milliós követelések behajtására.

A helyi hatóságok mindent elkövettek, hogy a kincstárt jobb belátásra bírják és elhalasztassák az árverést, hogy a fatermelésből élő lakosság munkanélküliségét megakadályozzák. Ugy látszott, hogy Maiorescu államtitkár és dr. Popovici prefektus közbenjárásának meg van a kellő eredménye és egy nappal a kitűzött határidő előtt

a Rézbányai Erdőipar vezetésével hivatalosan közölték, hogy a pénzügyminisztérium hozzájárult az árverés elhalasztásához.

Annál nagyobb meglepetést keltett, hogy az árverés kitűzött idejében a kincstár képviselői megjelentek Rézbányán s

a cég tiltakozása ellenére meg-

tartották az árverést.

Dr. Popovici prefektus még az utolsó pillanatban is mindent elkövetett az árverés elhalasztása érdekében, de hiába.

Árverésre került kb. 10 millió értékű tüzifa, 21 kilométeres iparvasut és különböző felszerelések és e hatalmas értéket képviselő objektumot

2 millió 50 ezer lej vételárért, a Casa Padurilor megbízottja, Fonyay János vásárolta meg.

Érdekes, hogy a vevő nem fizette le a vételárát, sőt még az előirt bántópenzt sem deponálta, csak felmutatta a minisztérium felhatalmazását, a mely feljogosította őt az árverésen való részvételre. A kincstár közgei tudomásul vették az árverés eredményét, nemugy a Rézbányai Erdőipar Rt., amely megfellebbezte az árverést azon a eimen, hogy hivatalos értesítést kapott az elhalasztásról.

Pagubele cauzate prin falimente în alte țări sunt mai mari, decât la noi

Statistica falimentelor din România pe anii 1927 și 1928

Serviciul statisticeii judiciare care apreciază importanța statisticeii falimentelor, din care se pot trage concluziuni caracteristice asupra activității industriale și comerciale, a reușit să întocmească un bilanț general al falimentelor pe anii 1927 și 1928 din întreaga țară, evidentând că

numărul falimentelor administrate, a crescut în anul 1928 la 4243 față de 2966 cât erau în 1927, reprezentând o creștere de 42.91%.

Interesante sunt însă cifrele care indică procentul de participare a fiecărei provincii în parte. Așa vechiul regat a contribuit în medie cu 77.5 la sută (2802 falimente) la totalul falimentelor, Transilvania cu 18.5 la sută, Basarabia cu 3.5 la sută și Bucovina cu 0.5%. Contribuția mare a vechiului regat se explică prin aceea că sediul majorității marilor întreprinderi industriale și comerciale se află în București, Ploiești, Galați și Brăila.

Din totalul falimentelor administrate în anii 1927 și 1928 au fost soluționate defini-

tiv în medie 31.13 la sută, restul de 66.87 la sută rămânând în curs de lichidare.

Din numărul total al falimentelor lichidate în mod definitiv 47 la sută sunt prin achitarea integrală a datorilor, 23 la sută prin închiderea procedurii de faliment din cauza insuficienței activului, 25 la sută prin vânzarea prin justiție și 5 la sută prin concordat. Se observă deci că lichidarea forțată prin justiție a falimentelor reprezintă 52 la sută din totalul falimentelor soluționate, aceasta din cauza procedurii complicate care face ca proporția falimentelor soluționate definitiv să fie atât de mică în raport cu numărul falimentelor în curs de lichidare.

Situația falimentelor lichidate prin vânzare între 1927—28 după natura comerțului exercitat este următoarea:

61 la sută au avut de obiectat comerțul, 13 la sută meseriile și industria și 26 la sută alte ramuri ale comerțului și industriei, printre care și comerțul bancar.

Majoritatea falimentelor lichidate prin justiție sunt: mici comercianți, meseriași și industriași cari au fost cel mai greu loviți de criza economică.

După modul executării comerțului, sunt 92 la sută cari exercită comerțul sau industria în nume individual și 8 la sută în nume social (societăți anonime, în comandită, nume colectiv, etc.).

Din punct de vedere a numărului creditorilor și a sumelor datorate, statistica arată că 95 la sută din creditorii sunt din țară și 7 la sută din străinătate, iar

suma datorată a crescut de la 106,426.821 lei cât era în 1827 la 195,797.272 lei în 1928,

ceace reprezintă o creștere de 83 la sută față de 1927.

Din diferitele tabele pe cari le conține broșura Serviciului statisticeii judiciare se poate vedea că activul după inventar al falimentelor lichidate (după registrele comerciale) a fost în 1927 de 96 milioane 553.122, dintre care 6.51 la sută imobiliar și 93.49 la sută mobilier (efecte, mărfuri), iar în 1928 activul a fost de lei 115,615.557, dintre care 15.97 la sută imobiliar și 84.03 la sută mobilier.

In 1928, activul a scăzut la 60 la sută din suma datorată, față de 90.3 la sută cât era în 1927.

Pasivul falimentelor lichidate după evaluările experților, a fost în 1927 de 405,254.279 lei, iar în 1928: 260.577.869.

Activul realizat prin vânzare a fost în 1927 de 15,591.293 lei (16.1 la sută din totalul activului arătat după inventar), în 1928 activul s'a ridicat la 29 mil. 341.372 lei (25.4 la sută din activul inventarului).

Se vede deci că, creditorii perd o sumă considerabilă.

Pentru lichidarea acestor falimente s'a cheltuit în 1927: 5,348.595 lei, adică 34.30 la sută din totalul activului realizat prin vânzare, iar

în 1928 s'a cheltuit 7,244.541 lei,

adică 24.7 la sută din activul realizat prin vânzare.

Cotele cuvenite creditorilor variază dela 0.5 la sută (da, dela 0.5 la sută) din suma datorată și nu depășește niciodată cota de 50 la sută.

Numărul falimentelor lichidate se menține la o proporție normală, deși numărul cererilor de declarare în faliment a crescut între 1927 și 1928.

Directorul Statisticeii judiciare, arată că paguba pe care falimentele din alte țări o cauzează economiei naționale este mult mai mare decât la noi.

Astfel în 1928 au fost lichidate în Ungaria 387 falimente (Pasiv: 1 miliard lei), în Iugoslavia 917 falimente (Pasiv: 1,063.000.000 lei), în Austria 583 falimente și în Cehoslovacia 518 falimente cu un pasiv de 500 milioane lei.

Uj cégek Nagyváradon

A nagyváradai törvényszék cég-hirósága a következő cégeket jegyezte be:

Băruția Gheorghe și Fiul mindennemű szeszestál kereskedés *Văscău*. A cég közkereseti társaság, alakult 1928 november 12-én, tulajdonosai *Băruția Gheorghe* és *Băruția Alexandru*.

S. A. „*Helga*” *Intreprindere de Lăptărie din Județul Bihor* („*Helga*” *Biharmegyei Tejüzem Részvénytársaság*) *Oradea*. A részvénytársaságnak 3 évre megválasztott igazgatósága a következőkből áll: Dr. *Konrád Béla*, *Kemény Béla*, *Halpert Lajos* és *Breider Lajos*. A cég alaptőkéje 500.000 L., amely 500 drb egyenként 1000 L. névértékű részvényből áll.

A részvénytőkét az alapító okiratok szerint a következők jegyezték le: *Breider Lajos* 300 drb részvény, *Konrád Béla* 30 drb, *Konrád Béláné* 30 drb, dr. *Hollósné, Breider Erzsé* 30 drb, *Breider Ármán* 50 drb, *Kemény Béla* 30 drb és *Kemény Béláné* 30 drb. A céget együttesen két igazgatósági tag jegyezheti.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Felszámol a Banca Generala a Judetului Arad

A Banca Generala a Judetului Arad aradi pénzüintézet szeptember 28-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a bank igazgatósága jelentést tesz az intézet helyzetéről és az igazgatóság javaslataira kimondják a felszámolást és kinevezik a felszámolókat.

A Banca Generala a Judetului Arad már régebbi idő óta immobil. A bank 1927-ben a reorganizáció céljából részvénytőkét 6 millió lejről 1.800.000 lejre szállította le és elhatározta az alaptőke felemelését.

Az új emissziót a bank csak részben tudta végrehajtani és a legutóbbi, 1929. évi mérlegben 3 millió lej részvénytőke mellett 70.918 lej tiszta nyereséget mutatott ki.

Ez év májusában a craiovai Banca Romaneii S. A. pénzüintézzel folytatott fúziós tárgyalásokat, azonban ezek nem vezettek eredményre és a további veszteségek kikerülése végett határozta el az igazgatóság a bank felszámolását.

Aktiv-e a nagyváradai Clotild festékárugyár?

A nagyváradai Clotild festékárugyár kényszerezegyezségi kérésével kapcsolatban a Kolozsváron székelő Romániai Hitelezői Védegylet a cég hitelezőit meg akarja szervezni, hogy a felajánlott 75 százalékos kvótát ne fogadják el, miután szerinte a gyár egymillió lejjel aktív.

Értesülésünk szerint, ez az akció nem fog eredményre vezetni, miután a kérés beadását megelőzően a cég hitelezőinek túlnyomó részével megállapodásra jutott és ezek a hitelezők a cég kérésének jogosságáról meggyőződést szereztek.

Depozitele regionale pentru vânzarea spirtului

rămân deschise până la 1 Noembrie

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular administratorilor financiari din țară prin care le face cunoscut

în urma cererei Sindicatului Spirtului,

că avându-se în vedere că debitele speciale cu ridicata, care conform art. 94, din noua lege a spirtuoaselor.

urmează să înlocuiască depozitele regionale,

nu au luat ființă până în prezent, Ministerul prelungeste până la data de 1 Noembrie 1930, termenul până la care mai pot funcționa actualele depozite regionale, ale Sindicatului Spirtului.

Deasemenea se prelungeste tot până la data de 1 Noembrie 1930,

termenul până la care fabricile de drojdie comprimată trebuie să înceapă funcționarea mai departe,

în conformitate cu prevederile noiei legi a spirtuoaselor.

Fabricile de drojdie comprimată, care până la această dată, nu vor începe funcționarea,

vor pierde autorizația,

în conformitate cu art. 5. alin. penultim din Legea spirtuoaselor.

Háromévi moratoriumot kér a fizetésképtelen Aradhegyaljai Takarékpénztár

Egy millió lejjel aktív a pénzüintézet — A fizetésképtelenség előzményei

Az Aradhegyaljai Takarékpénztár Rt. fizetésképtelenné vált. A fizetésképtelenségnek érdekes előzményei vannak. A huszonhat évvel ezelőtt alapított pénzüintézet részvénytöbbsége *Székely Árpád* vezérigazgató kezében van, aki súlyosan megbetegedett. A pénzüintézet ellenfelei ezt a lélektani pillanatot ragadták meg olyan hírek terjesztésére, amelyek a pénzüintézetet fizetésképtelenné állították be.

A betétesek sietve keresték fel a bankot, amely

az utóbbi időben legalább három millió lejt fizetett vissza hitelezőinek.

Miután a kiscgazdáknál kihelyezett összeget nem lehetett a megkívánt tempóban mozgósítani, a bank vezetősége beszüntette a fizetéseket. Az igazgatóság vasárnapra hívta össze a nagyobb betéteseket, hogy a kiegyezés módjait megtárgyalják.

A pénzüintézet három éves moratoriumot kér hitelezőitől és ezen idő alatt teljes összegben kifizetné tartozását,

ami annál inkább lehetséges, mert a pénzüintézet tulajdonképpen egy millió lejjel aktív. A betétek összege 6 millió 900 ezer lej, ezzel szemben váltón 8 millió, folyószámlán pedig kétmillió künlevősége van a pénzüintézetnek.

Az Aradhegyaljai Takarékpénztár igazgatósága azt is felajánlotta a hitelezőknek, hogy ingatlanait, amely székházából, öt házból és két szőlőből áll, követelésükkel vásárolják meg. A gyoroki bank fizetésképtelenségénél négy aradi pénzüintézet is érdekelt, ezeknek követelése azonban biztosítva van.

Amennyiben a betétesek vasárnapi értekezlete a moratorium mellett fog dönteni, úgy a pénzüintézet továbbra is fennmarad.

Insolvența fabricii de ghetete „Triumph” din Oradea

Insolvența fabricii de ghetete „Triumph” din Oradea, a cărei proprietari sunt domni *Lazar Leitner* și *Eugen Manhard*, după cum am mai anunțat,

a provocat mari surprize, atât în cercurile de branșe din țară,

cât și în cele din streinătate, pentru că firma avea o foarte bună reputație și se bucura de mare popularitate, având estinse legături, încât se credea exclusiv orice complicație.

Fabrica „Triumph” și-a anunțat creditorii, că

a fost nevoită să ceară un concordat preventiv

din cauza unor creditori neastâmpărați, cari au cerut sechestru contra fabricii.

În bilanțul încheiat fabrica evidențiază ca incasabile 40% din pretensiunile de 9 milioane, acoperite cu polițe și circa 700.000 lei din pretensiunile deschise de 2.500.000 lei. În total,

fabrica are deci pretensiuni de 11.500.000 lei, din cari 4.300.000 lei trebuie să piardă,

ca sumă incasabilă.

În circulara adresată creditorilor, fabrica arată, că deficițele le-a suferit din cauza seriilor întregi de credite pe cari

le-a acordat clientelei sale. Totodată atrage atențiunea creditorilor săi asupra faptului, că restul activelor se compune din imobile și instalații de întreprindere.

În legea concordatului preventiv, cota minimală la insolvențe s'a stabilit la 60%, pe care a fost nevoită s'o ofere și „Triumph” care

în realitate urmează tratative pe cale particulară, oferind numai 40%.

Unii creditori au acceptat și 40%, dar alții pretind cota legală.

Tribunalul din Oradea, a fixat desbaterea cu creditorii pe ziua de 20 Septembrie, delegând o comisie compusă din d. *David Kohn*, dr. *S. Friedländer* și dr. *Teodor Tapudov*, pentru verificarea gestiunii fabricii.

Uniunea creditorilor a trimis circulare, ca să-și fixeze solidar atitudinea toți creditorii, pe ziua desbaterei.

Kanada is emeli a vâmkat

Az Északamerikai Egyesült Államok vámemelése folytán a kanadai kormány is elhatározta, hogy a behozatali vámkat revízió alá veszi. Ennek közvetlen oka az, hogy az Egyesült Államok vámemelése folytán igen sok kanadai cikk is kiszorult onnan s így Kanada iparának jelentős veszteségei vannak. Ezzel szemben az Egyesült Államok ipara is azt remélte, hogy az elvesztett európai piacok helyett Kanadában kárpótolhatja magát.

A kanadai vámkat emelése az angol kormány kívánságára is történik azért, hogy az angol ipar a dominiumaiban versenyképességét megőrizhesse.

Bomlik a nemzetközi vaskartell

A nemzetközi vaskartell, mely valaha egyike volt a leghatalmasabb kartelleknek, most már szabadabbá tette a fegyártmányok és a gerendák árát is. A bomlás jelenségei különösen az utóbbi időben halmozódnak a kartelleknél. Az 1926-ban alakult vaskartell kezdetben megelégedett a kvantum ellenőrzésével és csak ez évben sikerült a hengereltvas egyes fajtái számára exportszervezeteket létesíteni, amelynek kiviteli üzletre is minimális árakat állapítottak meg.

Csakhamar azonban kiderült, hogy a mostani piaci helyzetben a rud- és abroncsvas, valamint durvalemez minimális árai tarthatatlanok és okvetlenül szabadabbá teendők. Az erre megindult árharc a rudvas árát legutóbb tonnánként 4.5-4.6 fontra szorította le. Ennek ellensúlyozására megalakították a fegyártmány- és gerendaeladási irodát, de kitűnt, hogy az itt megállapított minimális árak se tarthatók, úgy, hogy végül ezeket az árakat is fel kellett szabadítani.

A vaskartell keretein belül tehát már nincs áregyezsény és csak a kvantum ellenőrzése maradt meg feladatnak, aminek azonban ma már alig van jelentősége.

Uzinele Metalurgice Unite: „Titan, Nadrag, Calan“ au observat că de mult timp există în comerț o tablă galvanizată de proveniență obscură și de o calitate inferioară, purtând marca falsificată a uzinei „Nadrag“, dăunând astfel bunului renume al produselor acestei uzine.

După îndelungate investigații Uzinele „Titan, Nadrag, Calan“, au descoperit în fine că această falsificare se făcea de către comerciantul de fierărie I. Haim „Columb“ din strada Bărbăției.

Reprezentanții societății împreună cu autoritățile judiciare făcând o descindere la magazinul dlui I. Haim, au surprins personalul magazinului care a aplicat cu un șablon, pe o tablă inferioară, marca „Nadrag“. S'a confiscat șablonul precum și tablă falsificată, iar cazul a fost deferit justiției, căreia comerciantul Haim va urma să-i dea cont de procedarea sa necorectă, care dăuna nu numai reputației produselor Nadrag, dar constituia și o concurență nelegală pentru comerțanții cinstiți.

Parchetele Kocsis din Brașov sunt escelente.

După evaluările Ministerului de agricultură rezultă că recolta porumbului va atinge în anul acesta 3,948.200 tone față de 6,386.200 tone, în anul precedent, ceea ce reprezintă o scădere de 38,3 la sută adică 2 milioane 438.000 tone.

Din totalul de 3,948.200 tone, vechiul regat figurează cu 2,323.300 tone, Transilvania cu 875.000 tone, Basarabia cu 696.600 tone și Bucovina cu 52.500 tone.

Pentru deblocarea silozurilor, și asigurarea transporturilor pe căile ferate, s'a ținut o conferință la Ministerul de comunicații, prezidată de d. subsecretar de stat G. Crișan.

Potențialul de producție al tuturor societăților petrolifere din România este de 2700 până la 2900 vagoane pe zi — Cifra definitivă nu e încă stabilă.

Așa fiind, coeficientul atribuit fie cărei întreprinderi, conform convenției de conservare, va fi cam 50 la sută din producția potențială.

Conferința feroviară româno-polonă. În ziua de 22 Septembrie se va deschide la București, o conferință feroviară româno-polonă, pentru stabilirea traficului direct de mărfuri între România și Polonia.

Conferința se va ține în localul direcțiunii Regiei autonome cfr.

A kormány gazdasági bizottsága árleszállításra kényszeríti a petrolumkartell

Maniu miniszterelnök megdöbbenve állapította meg a petrolumkartell árdragító tevékenységét

Bukaresti tudósítónk jelenti: A romániai petrolumkartell árdragító tevékenysége megmozdulásra kényszerítette a kormány gazdasági bizottságát is. A petrolumvállalatok kartellpolitikája ellen állandósult a panasz a fogyasztók körében, akik azt kifogásolták, hogy

a romániai petrolumvállalatok ismételt és indokolatlanul felemelték a benzin és a mezőgazdasági gépekhez szükséges petrolum árát.

A romániai eséplőgéptulajdonosok panasszal is éltek a földművelésügyi és a pénzügyminisztériumoknál a petrolumkartell eljárása ellen — az emlékiratot annak idején részletesen ismertettük — és kimutatták, hogy

a jelenleg érvényben levő benzin- és petrolumárak mellett a eséplőgépek üzemeltetése és foglalkoztatása a lehetetlenséggel határos.

A kormány gazdasági bizottsága a napokban Maniu Gyula miniszterelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen Mihalache, Popovici, Maniulescu, Pan Halippa, Gafencu

Graham angol kereskedelemügyi miniszter Genfben összefoglalta a világ gazdasági krízisének okait

Töröljék el a vámokat! — Állítsák vissza a kereskedelem szabadságát!

Graham angol kereskedelemügyi miniszter nagy feltűnést keltett beszédét mondott a Népszövetség genfi közgyűlésén. A miniszter beszédében a világ gazdasági krízisének okait kutatta. Fejtegetéseinek a következő mottót kellene adni: „Nem szabad kereskedelem kell, hanem a kereskedelem szabadsága“. Véleménye szerint a világ gazdasági helyzetének rosszabbra fordulását elsősorban az indiai és a kínai forradalmak okozták, de az Amerikai Egyesült Államok krízisé is hozzájárult a munkanélküliség emeléséhez. Az amerikai krízis tavaly ősszel tört ki s még ma sem nyert minden tekintetben befejezést.

A világ nem vonja be kellőképpen a termelésbe az aranyat,

ami ugyancsak komplikációkhoz vezet. Az arany háttérbeszorítását a hatalmak már a hágai konferencián észrevették s a Nemzetközi Jóvátelet Bank megalakításával igyekeztek segíteni a bajon. A közeljövőben föltétlenül

stabilizálni kell az aranyárakat.

és Crisan miniszterek vettek részt. A gazdasági bizottság részletes kritika tárgyává tette a romániai petrolumkartell működését és elhatározta, hogy

a petrolumvállalatokat felszólítja a nehéz benzin és a mezőgazdasági gépekhez, traktorokhoz szükséges petrolum árának leszállítására.

Ha ez a felszólítás eredménytelen maradna, ugva a kormány megfelelő retorziós intézkedésekkel fogja kényszeríteni a petrolumkartell a két fontos közszükségleti cikk árának leszállítására.

A gazdasági bizottság tagjai és maga Maniu miniszterelnök is megdöbbenve állapították meg, hogy

a petrolumkartell egész tevékenysége az árak állandó emelésében nyilvánult meg

és megengedhetetlennek tartják, hogy Romániában — a petrolum hazájában — a petrolum és a benzin ára magasabb legyen, mint azokban az államokban, amelyek Romániában fedezik benzin- és petrolumszükségletüket.

A világ gazdasági egyensúlyát csak az állítja vissza, ha az árueresz szabadabban és rendezettebben történik a jövőben.

Graham javaslatot tett a vámfegyverszüneti konferencia összehívására, de a konferencia sajnos, nem vezetett a várt eredményhez. Anglia mindenesetre ratifikálja a konferencián hozott konvenciót s a többi állam is jól tené, ha legalább a félig sikerült vámkonferencia határozatait elfogadná.

A világ gazdasági egyensúlyát csak az állítja vissza, ha az árueresz szabadabban és rendezettebben történik a jövőben.

Ha az öszre tervezett vámkonferencia nem hoz eredményt, a tarifákat ismét emelni kellene és a világ gazdasági helyzete újból kritikussá válnék. 1931 április elseje előtt, amikor a vámkonvenció lejár, okvetlenül praktikus megoldást kell találni a vámok csökkentésére.

A gazdasági racionalizmus és a tarifák emelése Graham szerint csak egyes termelőkön segíthet, de mégis az egyes nemzetek gazdasági helyzetének megjavítására is alkalmatlan. A tarifáemelésnél is veszedelmesebb Graham szerint a közvetett kereskedelmi korlátozások bevezetése.

Incasarea rămășițelor din impozite Instrucțiunile Ministerului de Finanțe

Ministerul de finanțe a trimis o adresă administratorilor financiari, făcându-le cunoscut că prin ordinul circular No. 228.367 din 30 Iunie a. c., s'au dat de către Direcția Contribuțiilor instrucțiuni relativ la încasarea rămășițelor provenite din taxa de 2 la sută asupra veniturilor nete ale imobilelor urbane, cari urmează a fi executat întocmai.

Ca o completare a ordinului de mai sus, se face cunoscut că în ceiace privește sumele rămase de încasat atât din exerc. 1929, care s'a închis definitiv la 30 Iunie a. c., cât și cele ce privesc exercițiile anterioare, se vor încasa la articolele respective de rămășițe prevăzute în bugetul pe 1930 și anume:

Impozitele directe se vor încasa la art. 11. „Rămășițe din exerciții închise“ (succesiuni, impozite, venituri Ministeriale):

Rămășițele provenind din prime de asigurare, se vor încasa pe seama art. 123—930 „Rămășițe de la Capitolul Casa pentru asigurarea imobilelor comunale rurale contra incendiului.

Rămășițele din tariful consular, se vor încasa la art. 136 930 „Sume rămase de încasat“ Ministerul de Externe;

Rămășițele provenind din veniturile Ministerului Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale, se vor încasa la art 152—930 „Rămășițe din exerciții închise“.

Idem Ministerul Industriei, se vor încasa la art. 193/930.

Idem Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, se vor încasa la art. 205/930 „Rămășițe din exerciții închise“.

Idem Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor, se vor încasa la art 220/930 „Rămășițe din exerciții închise“.

Se vor îngriji și se vor da dispozițiuni Șefului Serviciilor Cassieriei și Contabilității ca, pe viitor, sumele ce se vor încasa din aceste fonduri să se repartizeze la articolele arătate mai sus.

Exportul ouălor standardizate

Institutul Național de Export, comunică:

După știrile telegrafice ale Camerelor de Comerț, Cernăuți și Chișinău, au trecut frontiera primele ouă standardizate românești, trimise prin Halmeu spre Austria și Germania și prin Ghica-Vodă.

Pe piețele străine, ouăle românești standardizate au obținut prețuri foarte ridicate. La Hamburg, două vag. de ouă din România, au fost vândute în condiții excepționale de bune.

Prețurile s'au urcat dela 1,70 buc. pentru ouăle neclasificate și dela 1,50 pentru ouăle de consum intern, la 2,10—2,20 buc. pentru ouăle destinate exportului. Serioase tranzacții sunt în curs, pentru producția standardizată.

Aplicarea sporului de zece la sută la impozitul pe lux

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular punctelor vamale, făcându-li-se cunoscut că de oarece s'a constatat că unele vămi calculează greșit sporul de 10 la sută la impozitul pe lux și cifra de afaceri, se face cunoscut că acest spor s'a aplicat numai la cota de impunere, valoarea medie a mărfii, stabilit prin tariful unitar rămânând neschimbată, iar nu calculându-se un spor de 10 la sută asupra valorii medii, după ce eronat procedează unele vămi. Dacă în practică calculele acestor vămi duc la același rezultat la aplicarea taxei de timbru proporțional, spre exemplu, este profund greșit ca la valoarea medie prevăzută de tariful unitar să se mai adauge vreun spor. Dealtfel în tariful unitar actualmente în vigoare sporul a fost calculat în cota de impunere și impozitul se aplică așa cum este prevăzut, nemai fiind nici un dublu de discuțiune sau controversă de interpretare.

Cari sunt fabricile de spirt din vin

Pentru stabilirea fabricilor și distileriiilor de spirt din vin, a căror exploatare urmează a intra în Sindicatul Spirtului din vin, și ca atare a li se repartiza cota-parte din contingentul global anual de 300 vagoane, fixat de lege, s'a hotărât, printr'o deciziune a Ministerului de finanțe, publicată în „Monitorul Oficial” din 11 Septembrie crt., a se considera ca fabrici de spirt din vin actualele fabrici de spirt din vin prevăzute cu rafinator: actualele fabrici de spirt din vin fără rafinator; actualele distilerii de spirt din vin, cu coloana de flegmator și având o capacitate mai mare de 1000 litri cari urmează a-și instala rafinator; fabricile și distileriiile noi de spirt din vin, ce se vor înființa în baza dispozițiunilor art. 26 din lege și fabricile de spirt industrial, cari se vor transforma cu autorizarea Ministerului de Finanțe în fabrici de spirt de vin.

Reducerea taxelor vamale

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular punctelor vamale prin care le face cunoscut că de oarece s'a constatat că unele vămi interpretează greșit aplicarea ordinilor de reducere, se atrage atenția că ori de câte ori se vor primi asemenea ordine, să se aplice reducerea taxelor numai dacă la verificarea făcută a mărfii se va constata că ea urmează regimului și se încadrează exact în textul articolului a cărui notă de reducere se cere.

În cazul când marfa nu corespunde cu nota și articolul indicat, se va refuza executarea ordinului, raportând detalii direcțiunii cum se prezintă marfa.

Expoziția Internațională de pielărie și încălțăminte din București

Ministerul Industriei și comerțului aprobând inițiativa Asociației tăbăcarilor și cismarilor din România de a se organiza o expoziție internațională de pielărie și încălțăminte în București, a numit un comisar în persoana dlui ing. Victor Ionescu șeful serviciului meseriilor din direcția industriei acestui departament. Ca substituit a fost numit dl. ing. Gavril Timiș, cu sarcina de a o controla și organiza.

Expoziția va avea loc dela 5 Octombrie—5. Noembrie, în Parcul Carol, ale cărui pavilioane, în număr de 8, i-au fost puse la dispoziție. Vor putea fi expuse:

piei și blănuri de tot felul;

tăbăcărie, curelărie, harnașamente și orice articole industriale din piele tăbăcită piei exotice (șarpe, pește, broaște); produse chimice și extrate tanante; încălțăminte; mănuși, îmbrăcăminte din piele; încălțăminte ce nu e fabricată din piele; șoșoni, galosi; cum și mobile în piele.

Expozanții și vizitatorii se vor bucura de o reducere de 50 la sută pe căile ferate la întoarcere.

Străinii vor fi scutiți total de vizele și taxele consulare; asemenea, de scoaterea biletului

de liberă petrecere, tot timpul cât vor sta în România.

În tot timpul duratei expoziției va fi admisă vânzarea en-detail și en-gros. La sfârșitul expoziției se vor acorda

trei premii principale în valoare de 170.000 lei și 200 medalii.

Taxele pentru închirierea pavilioanelor sunt următoarele: în pavilioanele *Regal* și *Chrissoveloni*: 1.750, 1500 și 1.250 lei pentru mp. după categorii. În Pavilioanele *Oradea* și *Bucovina*: 1.500, 1.200 și 900 lei mp. În pavilioanele *Banat*, destinat marochenăriei: 1250, 1000 și 750 lei mp.

În aceste sume sunt cuprinse toate taxele afară de lumină și asigurare. În ele se cuprinde și inserarea firmei expoziției în catalogul oficial al expoziției, pe un anumit spațiu și cu litere drepte.

Inchirierea standardurilor se face de casa *Stoinescu et Co. Kowler*, Calea Victoriei, Pasajul Vilacros No. 3, Telefon 328—71.

Mărfurile se expediază prin soc. de transporturi „Intercontinental”.

Prospecte se găsesc la toate camerele de comerț și agricole din țară, la corporații, și la agențiile de voiaj „Europa”.

Romániából csak tisztított és olomzárolt lóhere- és lucernamagot szabad exportálni

Az új rendszer még nem lépett életbe

Bukaresti tudósítónk jelenti: A földmivelésügyi miniszteriumban ülést tartott az a bizottság, amely a lóhere- és lucernamag exportjának szabályozására nyert megbízást. Az ülésen több szakértőn kívül résztvettek a nagyszabású, temesvári, kolozsvári, brassói és nagyváradi mezőgazdasági kamarák megbízottjai is.

A bizottság elhatározta, hogy a jövőben Romániából a lóhere- és lucernamag csak tisztított állapotban exportálható és minden szállítványhoz csatolni kell az illetékes magvizsgáló-állomás hivatalos bizonylatát a megejtett analízisről.

A bizottságot ezeknek az intézkedéseknek meghozatalára az a körülmény kényszerítette, hogy

Romániából a lóhere- és lucernamagot tisztítatlan állapotban Magyarországra szállították, ahol megtisztították és mint magyarországi eredetű árut értékesítették a nyugati piacokon.

A bizottság reméli, hogy a tisztítatlan magvak exporttálalma és az újlag életbeléptető olomzárás megszünteti ezt a visszaélést és

a külföldi piacokon visszatér a bizalom és a kereslet a jóminőségű és jóhírnévű örvendő romániai hermagvak iránt.

Hogy az új rendszer mikor lép életbe, arról még nem döntött a bizottság. Valószínűnek látszik, hogy a földmivelésügyi miniszterium rendeletileg fogja megállapítani az új rendszer határnapját.

Perceperea dobânzilor la contribuțiunile întârziate

Instrucțiunile Ministerului de Finanțe

Ministerul de finanțe a trimis un ordin punctelor vamale, făcându-le cunoscut că:

Prin art. 14 alin. 3 al legii pentru represiunea evaziunii fiscale la contribuțiunile directe, s'a admis scutirea de dobânzi de întârziere contribuabililor care-și vor fi achitat impozitele până la 30 Iunie 1930. Acest termen a fost prelungit până la 1 Octombrie 1930 prin legea promulgată cu I. D. R. No. 2490 din 930 și publicată în „Monitorul Oficial” No. 143 din 7 Iulie 1930, prelungire ce vi s'a adus la cunoștință prin ordinul circular telegrafic No. 195.307 din 1 Iulie 1930.

Începând dela 1 Octombrie 1930, când expiră termenul de mai sus, contribuțiunile directe vor fi încasate cu dobânda de întârziere de 15 la sută, prevăzută de art. 116 alin. 2 din legea contribuțiunilor directe, conform modificării ce s'a adus acestui aliniat prin legea publicată în „Monitorul Oficial” No. 159 bis din 21 Iulie 1929.

Prin urmare, rămășițele din contribuțiunile directe neachitate până în seara zilei de 30 Septembrie 1930, se vor încasa cu începere dela 1 Octombrie 1930 cu dobânda de 15 la sută. În ce privește debitul curent, dobânda curge din prima zi a trimestrului următor exigibilității impozitului și după efectuarea impunerii, conform art. 114 din lege. Prin urmare, începând dela 1 Octombrie crt. impozitele directe datorite pe primele 3 trimestre ale anului 1930, vor suporta această dobândă.

Tot ce se va plăti până la data de 30 Septembrie 1930 inclusiv, nu va suporta bineînțeles nici o dobândă.

Dobânzile încasate se vor vărsa la art. 99 din bugetul general de venituri al Statului.

Conferința feroviară româno-polonă dela Varșovia

În ziua de 23 Septembrie urmează să se deschidă la Varșovia o conferință feroviară româno-polonă, pentru reglementarea transporturilor ce se efectuează cu vagoanele de marfă, în trafic internațional.

Se va dezbate, cu acest prilej, diferendul ce există de mai mult timp, între administrația căilor ferate române și căile ferate polone.

Diferendul acesta, ce datează din anul 1921, constă în reclamația făcută de căile ferate poloneze pentru înapoarea unui însemnat număr de vagoane cazane, reținute de căile noastre ferate.

Ca referent în această conferință a fost delegat reprezentantul căilor ferate olandeze.

Căile noastre ferate vor fi reprezentate, la această conferință de d. inginer șef I. Apostolescu, șeful exploatarei vagoanelor.

Fondat: 1823.

Fondat: 1823.

BARCELONA 1929. Distincțiunea cea mai înaltă: Diplomă de onoare.

Fabricile de postav și țesături de modă din Brașov

Wilhelm Scherg & Cie S. A.

recomandă produsele lor apreciate de stoffe de modă pentru domni și dame

cari în privința execuției lor excelentă, de prima clasă nu rămân în nici un fel în urma celor mai bune produse străine.

Aplicarea tratatului de comerț româno-cehoslovac

Urmând a se aplica dispozițiunile Convențiunii Comerciale cu Cehoslovacia, privitoare la repartizarea contingentelor de export obținute, cota de 50 la sută acordată României, va fi repartizată de Institutul Național de Export, căruia urmează să se adreseze cei interesați.

Institutul Național de Export va elibera permise după avizul prealabil al Ministerului de Domenii, Direcțiunea Zootehnică, până la constituirea Uniunii Sindicatelor Exportatorilor de vite.

Pentru exportatorii din ținuturile limitrofe Cehoslovaciei și în cazuri excepționale, Institutul Național de Export va acorda atașatului comercial la Praga dreptul să facă direct recomandățiunile la Ministerul de Comerț Cehoslovac, în limita unei cote din contingent ce se va fixa de institut.

Potrivit convenției contingentelor acordate, sunt valabile timp de un an. Eliberarea permiselor de import începe dela data intrării în vigoare a convenției.

Valabilitatea permiselor acordate va fi de trei luni, putând fi prelungite pe un nou termen de trei luni.

Noul regim al semințelor de trifoi și lucernă

Comisiunea specială însărcinată să reglementeze noul regim al semințelor de trifoi și lucernă, a hotărât ca pe viitor să nu mai fie libere la export semințele de trifoi și lucernă, decât curățate și în soțite de certificate de analiză a stațiilor agronomice.

Această măsură a fost luată pentru că, până acum, aceste semințe se exportau necurățate în Ungaria și de acolo erau reexportate ca marfă provenită din Ungaria.

Nemzetközi kávéintézet létesül

A kávéfogyasztás visszaesése különösen az európai piacon nemzetközi kávéintézet felállításának tervét vetette fel az érdekeltek körében.

Az intézet célja a kávéfogyasztás népszerűsítése.

Az európai államok fogyasztói a háboru alatt ugyanis megszokták a különféle kávépótlékokat s ennek következtében a kávéfogyasztás még nagyon messze van attól a foktól, amelyen a háboru előtt volt.

Igy Csehszlovákiában átlag egy kg. kávé fogyaszt egy ember, míg az Egyesült Államokban a fejkvóta hét kiló, az északi államokban hat kg. A nemzetközi kávéintézet nagyban elősegíthetné a kávéfogyasztás emelését.

A nemzetközi kávéintézet felállításán kívül nemzetközi kávékongresszus összehívását is tervezik.

Recensământul întreprinderilor comerciale și industriale

Cum se va face recensământul

După cum se știe, în anul acesta se va face un recensământ general al populației. Cu acest prilej, se va face și un recensământ al întreprinderilor comerciale și industriale.

Scopul recensământului întreprinderilor industriale este

cunoașterea numărului și locului întreprinderilor industriale, comerciale și de transporturi,

existente la data recensământului.

Ori de câte ori într-o clădire, cu ocaziunea vizitării corporilor de casă și a locuințelor, agentul recensor va da peste o asemenea întreprindere, el va lăsa conducătorului întreprinderii un buletin, cu invitarea ca în termen de 10 zile să-l completeze cu toate datele și informațiunile cerute.

Sub numele de „întreprindere” se înțeleg

fabricile, atelierele de industrie și meserii, morile, pivele dârstele, galeriile, stabilimentele unde se exercită un comerț mic, majlociu sau mare,

restaurante, bodegi, cărciumi și orice alt local public de consumație. Deasemenea intră în acest recensământ întreprinderile agricole cari au drept scop industrializarea produselor agricole precum: lăptăriile pentru transformarea și conservarea laptelui, florăriile cari cultivă plante și flori în vederea comerțului, pescăriile (cherhanalele) pentru prepararea și conservarea peștelui, etc.

Se mai cuprind în acest recensământ

toate întreprinderile cari se ocupă cu transporturi, fie de mărfuri, fie de persoane,

precum: societățile de navigație, societățile particulare de căi ferate, societăți de tramvaie, întreprinderi de automobile, vase de apă, plute, aeroplane, etc. Acest buletin va fi completat de către conducătorii întreprinderii, iar recensorul are datoria de a examina dacă s'a răspuns la toate întrebările. —

Numai în cazul când conducătorul întreprinderii, neștiind carte, nu poate completa singur buletinul, atunci recensorul, după răspunsurile verbale luate dela conducător, va completa buletinul, făcând mențiune despre aceasta.

Se pune în vedere că refuzul sau comunicarea de date false sunt pedepsite de Legea Recensământului cu amendă dela 200—2000 lei.

În formularul distribuit de recensatori, proprietarii întreprinderilor vor trece următoarele:

Numele sub care este cunoscută întreprinderea; numele proprietarului și dacă întreprinderea are o firmă (emblemă); aceasta din urmă se va nota corect și în întregime.

Numele și pronumele aceluia care conduce efectiv întreprinderea; în ce calitate conduce, adică: patron, director, administrator, etc.

Se va indica forma întreprinderii.

Se va arăta sediul întreprinderii și în cazul când întreprinderea are și sucursale se va arăta și sediul acestora. În cazul când buletinul privește una din sucursale, agenții, filiale, atunci se va arăta sediul centralei întreprinderii.

Se va nota anul în care întreprinderea a luat ființă.

Prin obiectul întreprinderii se va arăta specialitatea fabricațiunii sau comerțului.

Külföldön keresett cikk a romániai standardizált tojás, amelynek ára jelentősen emelkedett

Bukaresti tudósítónk jelenti: A NEMZETI EXPORTINTÉZET hivatalos jelentést adott ki, amely szerint Halmi határállomáson keresztül megtörtént az első romániai standardizált tojászállítmány kiszállítása. Az első szállítmányokat Ausztria és Németország részére irányították.

A Nemzeti Exportintézet megállapítása szerint a standardizált romániai tojás a külföldi piacokon kedvező értékesítési árak mellett keresett cikk lett. Hamburgban 2

vagon romániai standardizált tojást igen kedvező feltételek és árak mellett adtak el. A standardizálás előtt a romániai tojás ára 1.50—1.70 lej volt darabonként és ez az ár a standardizálási rendszer életbeléptetése óta 2.10—2.20 leire emelkedett.

A külföldi piacon nagy érdeklődést tanúsítanak a romániai standardizált tojás iránt és a romániai termelők, illetve exportörök jelentős megrendelést kaptak újabb szállítmányokra.

DIANA sós borszesz, vezérképviselőt „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Vámuierea transporturilor internaționale

Direcțiunea de exploatare cfr., fiind sesizată de cererea caseilor de expediție și transporturi internaționale, a dispus ca birourile de vămuire din stațiile de frontieră ale căilor ferate să primească la import transporturile omogene, a căror vămuire se poate efectua în vagon.

Această măsură privește transporturile cu destinația pe fract, a stațiilor București-Nord, Filaret sau Dealul Spierei.

Efectuarea operațiilor de import se va face numai în urma dispoziției predătorului sau destinatarului după caz.

Nemzetközi cukorkiállítás Amszterdamban

A jövő évi április 10. és 26-a között Amszterdamban nemzetközi cukorkiállítást rendeznek, melynek célja a cukorforgasztás propagálása.

A kiállításon a cukorgyártási ipar is részt fog venni s azon a következő szakasportok lesznek: a cukor és derivátái, a cukorfeldolgozó és fogyasztó ipar termékei, egyéb nyersanyagok, gépek és műszaki berendezések, segédeszközök, esomagok, a gyárak higiénikus berendezése, egyéb cukortermékek és cukorárak. A kiállítási anyag vámmmentességben részesül.

Ujabb nagy bankfuzió Amerikában

A Bank of Amerika of California és a Bank of Italy National Trust felügyelőbizottságai javaslatára fuzionálnak.

A fuzionált új intézet aktívái 500 millió dollárra fognak emelkedni és ezzel a hatalmas tőkével az egyesült bankok a negyedik helyet foglalják el a világ pénzintézeteinek ranglistáján.

Bukarestben hamisították a Titán, Nadrag, Calan Egyesült Fémipari művek vastábláit

Bukaresti tudósítónk jelenti: A Titán, Nadrag, Calan Egyesült Fémipari Művek igazgatósága megállapította, hogy hazamosabb idő óta olyan galvanizált vastáblák kerülnek forgalomba, amelyeket „Nadrag” jelzéssel láttak el és mint a cég gyártmányait tüntették fel. Ezek a galvanizált táblák azonban rendkívül gyenge minőségűek voltak és így alkalmasak arra, hogy Titan, Nadrag, Calan vállalat jóhírnevét a közönség körében veszélyeztessék.

Az igazgatóság megállapította, hogy a hamisított táblákat I. Haim bukaresti vaskereskedő hozta forgalomba. A hatóság képviselői házkutatást tartottak a bukaresti kereskedő raktárában, hol tettenérték a személyzetet, amint gyengébb minőségű vastáblákat a „Nadrag” impressziummal láttak el. A hatóságok képviselői elkobozták a stancit és megindították az eljárást tisztességtelen verseny miatt Haim vaskereskedő ellen.

7. Fokozatos összjövedelmi adó. (Globális adó.)

Ezen adót minden román állampolgár (sőt idegen állampolgár is) tartozik fizetni, ha 6 hónapnál tovább tartózkodik az ország területén.

Az adó tárgya az adózó minden más adó alá eső és nem eső, akár belföldi, akár külföldről származó összjövedelme, ha az eléri az évi 10.000 lejt. A családfő megadóztatandó összjövedelmébe betudódik a vele együtt élő felesége és kiskorú gyermekeinek jövedelme is.

Ha ezen jövedelmek fizetésből, vagy valamely hivatás, ipar, vagy kereskedelem gyakorlásából erednek, külön adóztatnak meg.

A megadóztatandó összjövedelmet úgy kapjuk meg, ha az összes jövedelmekből levonjuk:

1. az elemi és pótdókat azoknál a jövedelmeknél, amelyek az összjövedelmet alkotják;

2. a kötvényi, vagy jelzálogi és előbbeségi tartozások után fizetett kamatokat, ha azokat az elemi adóknál már nem vonták le;

3. az adózót terhelő járadékok (annuitások) részleteit, továbbá házassági szerződéssel, vagy valamely jótékony célu intézmény javára, vagy egyéb kötelező járadékokat;

4. az előző évben szenvedett veszteségeket (akár mezőgazdaságnál, akár ipar vagy kereskedelmi vállalkozásoknál szenvedett veszteségeket) egészen az összjövedelem erejéig. Ezek azonban a következő évre nem vihetők át, még akkor sem, ha az évi összjövedelmet meghaladják;

5. állami, megyei, községi, kulturális célra adott adományok, ha azokat más adónál már nem hozták volna levonásba.

Az összjövedelmi adó kiszámítását a törvényben közölt táblázat szerint eszközölik.

Adómérséklésnek helye van:

a) családtagok miatt;

b) az elemi adókkal megrótt kis jövedelmeknél;

c) a jelzálogterhek miatt.

Az adókiróvás adóvállomás alapján történik. Az adóvállomások minden év január hónapjában adandók be.

Ezzel röviden végeztem azokkal az adókkal, melyeket csak oly mértékben ismertettem, mint amennyit az egyes intézeteknél az adóügyet vezető tisztviselőknek minimálisan tudniuk kell.

(Folytatása köv.)

Többszöri utazásra jogosító vizumot kapnak a magyarországi üzletemberek

A budapesti kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a budapesti román követség kereskedelmi attaséjával folytatott tárgyalásainak eredményeként, a budapesti román zirályi főkonzulátus üzletemberek számára most már kiállít többszöri utazásra jogosító vizumokat is. Ilyen esetekben azonban a vizumdíjat annyiszor kell leróni, ahány utazásra jogosít a vizum.

Egyelőre tehát csak technikai könnyítésekről van szó, de kilátás van arra, hogy a közeljövőben a többszöri utazásra jogosító vizumdíjat átalányozni fogják, ami a technikai könnyítés mellett anyagi megtakarítást is fog jelenteni az üzleti világ számára.

A többszöri utazásra jogosító vizumokat a főkonzulátus a kamara ajánlására adja ki.

A Victoria zu Berlin biztosító a díjak nem fizetése esetén is kártalanítja a régi romániai ügyfeleit

Röviden és szárazon elmesélünk itt egy történetet. Kezdenénk úgy is, mint a mesében van: egyszer volt, hol nem volt... Tehát:

F. J. nagyváradai kereskedő az 1920. évben, — amikor még ő is a közgazdasági élet zenithjén tündökölt, — gondolt okosat és a „Victoria zu Berlin” biztosítótársasággal szerződést kötött. Pénze volt, hogyne lett volna, akkor még mindenkinek volt, úgy csinálta hát, hogy a biztosítás díjaiból tíz évre valót visszamenőleg kifizetett, a többit pedig annak rendje és módja szerint fizetgette évi részletekben. Egészen 1924-ig. Akkor lépett életbe a romániai biztosítási törvény, amely szerint csak autorizált intézet köthetett az országban üzletet és csak ilyen szedhetett díjakat. F. J. kénytelen volt a fizetéseket beszüntetni. Egyrészt a törvény miatt, másrészt azonban „a leromlott gazdasági viszonyok” következtében, mert az ő részére is véget ért a konjunktúra. Az adópai egymásután haltak gazdasági halált és kénytelen volt üzletét likvidálni.

F. J. hivatalnok lett, szerény viszonyok között élt és az 1928. évben, amikor szomorú üzleti emlékeinek rendezéséhez fogott, ke-

zébe került a kötvény. Gondolta, hátha és levelet írt a biztosítónak, amelyben érdeklődött, hogy mi van az ő biztosításával? Postafordultával kapott választ, amelyben a Victoria zu Berlin közli, hogy — sajnos — a változott viszonyok következtében az intézet nem kaphatott működési engedélyt Romániában és így nem áll módjában az elmulasztott fizetések pótlását elfogadni, nem szedhet díjakat sem, azonban kijelentette, hogy üzletfeleit az önhibájukon kívül bekövetkezett tények miatt semmiféle károsodás nem érheti és biztosítja ügyfelét, hogy, ha a kötvényben előírt feltételek bármelyike is bekövetkezik, — tehát, ha a biztosított elhalna, vagy a kikötött 20 évi időtartamot elérné, — a biztosított összeg rendelkezésére áll a kedvezményezetteknek, mindössze a be nem fizetett díjakat és ezeknek törvényes kamatait lesznek kénytelenek a biztosítási összegből levonásba hozni. Vagyis: a nemfizetés ellenére is, a biztosítás érvényben van.

Igy érkezett el 1930. augusztus 1., amikor a biztosítás lejárt. F. J. beküldte kötvényét a társaságnak és erre a következő levelet kapta:

„Ihre Lebensversicherung No. 706351 war am 1. 8. d. Js. fällig. Die Versicherungssumme beträgt K. 60.000. Hiervon gehen ab die Prämien für die Zeit vom 1. 8. 1925 bis zum 1. 8. 1930. Kronen 8363. Verzugszinsen. 1369. Versicherungsgebühr „ 895 „ 10.627

sodass verbleiben Kronen 49.373

Diesen Betrag zahlen wir nach dem gesetzlichen Umrechnungsverhältnis von 2 Kronen = 1 Leu, sodass Ihnen insgesamt Lei 24.686.50 zusteht.

Wir bitten um Einsendung der Polize No. 706351 und Vollziehung des beiliegenden Quittungsentwurfes sowie um Angabe der Adressen, an die wir zahlen sollen“.

F. J. bevallja, hogy kissé meghatódott, amikor ezt a levelet megkapta és egyszerre visszanyerte minden bizalmát a biztosítási intézmény iránt. 24.000 lej egy összegben ma vagyont jelent az ő viszonyai között.

Ugy hisszük, nem vagyunk túlságosan szerénytelenek, ha szeretnénk, hogy egyes romániai biztosító intézetek a „Victoria zu Berlin”-től tanuljanak kulantériát.

Figyelem!

DREHER HAGGENMACHER

KORONA SÖR

ala PILSEN

forgalomba került!

Exportul produselor petrolifere în primele 8 luni ale anului

Dela 1 Ianuarie—31 August 1930, s'au exportat prin portul Constanța următoarele cantități și specii de produse petrolifere: Țiței 3.188.353 kgr., Petrol rafinat 489.203 kgr., Petrol distilat 5.260.422 kgr., Motorină 292.895.526 kgr., Păcură 621.334.738 kgr., Benzină ușoară 328.202.143 kgr., Benzină grea 152.499.622 kgr., Ulei mineral ușor 21.684.738 kgr., Ulei mineral greu 17.927.567 kgr., Parafină 822.190 kgr., Smoală 5.839.987 kgr., White spirit 4 milioane 993.261 kgr.

Producția societăților petrolifere

Potențialul tuturor Societăților petrolifere se ridică, după ultimul calcul, la peste 3000 vagoane pe zi.

Astra Română 487 vagoane.

Unirea 415 vagoane.

Concordia 460 vagoane.

Steaua (cu participații) 420 vagoane.

Credit Minier 362 vagoane.

Româno-Americană 244 vagoane.

I. R. D. P. 203 vagoane.

Colombia 195 vagoane.

Româno-Africană 65 vagoane.

Szilárd a nemzetközi tojáspiac

A nemzetközi tojáspiac változatlanul viharos hausse képét mutatja. A termelés csökkenésével nagyarányú kereslet áll szemben, nem annyira a prompt szükségletre, mint inkább hűtőházi elraktározásra.

Az Oroszországból érkező hírek szerint az idén a szovjet teljesen ki fog maradni az európai baromfi és tojáskínálatból, amelynek legtöbb oka abban rejlik, hogy a mezőgazdaság forszírozott szocializálása következtében és a paraszthirtokok nagymértvű csökkenése folytán a baromfiállomány óriási mértékben megcsappant. Az orosz veszély távolmaradása újra életre keltette a nemzetközi tojás- és baromfikereskedelmet, és megkezdődött a nagyarányú hűtőházi raktározás, ami mindenütt megélénkítette a piacot.

Németországban az irányzat emelkedő és a piacra kerülő áru ennek ellenére könnyen elhelyezésre talál.

Berlinben az egyes fajtákért a következő árakat fizették:

belföldi friss tojás	8.5—12 pf.
dán, holland és belga	11.75—14 pf.
román, magyar, jugó,	
bolg.	9—10.65 pf.
lengyel és litván	8.5—9 pf.

Magyarországon a kedvezőbb exportkereslet, de főleg a nagyarányú raktározás következtében szintén újabb áremelkedés állott be, a bevásárlási árak az Alföldön 11 fillérre, a Dunántúlon 12 fillérre emelkedtek.

Jugoszláviában ugyancsak az élénk külföldi kereslet hatása alatt, Németországból és Svájból, a bevásárlási árak 1.05—1.10 dinárra emelkedtek.

Romániában a kedvezőbb exportkereslet, valamint a márkázás bevezetése következtében a Ia. tojás iránt a kereslet megnövekedett és az árak emelkedő tendenciát mutatnak.

Oțel scos la licitației de CFR.

În ziua de Luni 20 Octombrie 1930, ora 10, se va ține licitație publică în sala de licitații a Regiei Autonome CFR. din București, strada General Berthelot No. 8 cu oferte închise și sigilate pentru vânzarea următoarelor cantități de oțel canelat vechi depozitat în diferite puncte și anume:

294.765 kgr. la București-Grivița;
12.092 kgr. la Cluj;
21.260 kgr. la Iași;
4.494 kgr. la Pașcani;
16.154 kgr. la Tighina;
2.518 kgr. la T.-Severin;
4.675 kgr. la Simeria;
2.751 kgr. la Brașov;
16.334 kgr. la Cernești;
4.645 kgr. la Constanța;
3.252 kgr. la Dej.

Cei interesați se vor adresa Direcției Economatului CFR. din București Serv. E. III. Calea Victoriei No. 118 etaj 4, în orice zi de lucru, între orele 13—14.

Uj köbtablák jelennek meg

Az utóbbi években a fűrészelt faanyagok a méretei teljesen megváltoztak, úgy, hogy a régi wieni méreteknek az elhagyásával most már egész Európában kizárólag a méterrendszer kerül alkalmazásra. Ezzel párhuzamosan használhatatlanná váltak azok a köbtablák is, melyek a fűrészelt faanyagok és gömbfának a köbtartalmát a wieni méretek alapján köbülben tüntették fel.

Legközelebb kiadásra kerül Bán Vilmos összeállításában egy zsebalaku köbtabla, mely az összes méretű puha és keményfaanyagok köbtartalmát a méterrendszer alapján fogja feltüntetni és mely nélkülözhetetlen segédeszköz lesz egy a termelőknek, mint a kereskedőknek.

A táblázatok tartalmazni fogják egy az összes méretű gömbfák, valamint az erdőbecsléshez szükséges adatokat is.

Gazdát cserélt az egerszegi szeszgyár

A sárkányi (Fogarasmegye) szeszgyárat Czodik Vilmos, a Kranz-féle egerszegi szeszgyár volt tulajdonosa 1.830.000 lejért megvásárolta.

Ipsen és Bahnmüller vette át a Dermata Müvek brassói képviselőjét

A Turul Cipőgyár brassói fiókját megszüntette és a Dermata-Müvek brassói képviselőt az Ipsen és Bahnmüller-cégnek adták át, miután nevezett cég szerződésileg kötelezte magát arra, hogy a gyár termékeiből az eddiginél kétszer nagyobb forgalmat fog lebonyolítani.

Numai Ministerul Finanțelor poate încasa impozite pe băuturi

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular administratorilor financiari din țară prin care le face cunoscut, că Uniunea Generală a Sindicatelor Viticole din România, sesizând Ministerul de finanțe, că

unele autorități percep diferite taxe speciale asupra băuturilor spirtoase,

în genere li se pune în vedere că în conformitate cu art. 2 din legea asupra băuturilor spirtoase

taxele de consumație și brevet prevăzute în această lege se administrează numai de Ministerul Finanțelor

și că nici o altă impunere locală sau specială, care ar atinge sau ar spori impunerea asupra acestor

băuturi, altfel de cum e prevăzut de lege, nu se poate face decât pe cale de lege.

În același timp art. 2 prevede și pedește pe funcționarii cari execută alte impuneri sub orice denumire, afară decât cele din lege. Deci

pentru ca populația să nu fie vexată cu impuneri locale sau speciale

de autoritățile de mai sus, se va aduce la cunoștință dispozițiunile legii, dându-se tot odată ordine și organelor din județ.

În cazul când totuși se vor constata abateri, se va sesiza imediat Ministerul, care va lua măsuri pentru intrarea în legalitate a celor vinovați.

A petroleumkartel leszallítja a petroleum árakat

Kilónként 3 lej 80 baniért fogja adni a mezőgazdasági gépekhez szükséges petroleumot

Bukaresti tudósítónk jelenti: Az a határozat, amelyet a legfőbb gazdasági tanács Maniu Gyula miniszterelnök elnökletével megtartott legutóbbi ülésén hozott és amely éles kritika tárgyává tette a romániai petroleum-kartell árdrágító tevékenységét, jobb belátásra készítette a romániai petroleum-kartell, amelynek vezetői beadványt intéztek Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez, akivel közölték, hogy a petroleum-fogyasztás fokozása érdekében

hajlandók a mezőgazdasági gépekhez, traktorokhoz és motorokhoz szükséges égőolaj árát az eddigi kilónként 5 lej 30 baniról 3 lej 80 banira leszallítani.

A petroleum-kartell álláspontja szerint a fűtési célokra használt égőolaj Romániában azért drága, mert a következő termelési költségek, adók és illetékek terhelik:

Az égőolaj ára loco finomító 3.91 lej kilónként.

Allami fogyasztási illeték 1.00 lej kilónként.

2.20 forgalmi adó 0.12 lej kilónként.

Ploestiben városi illeték 0.07 lej kilónként.

Ciszternabérleti díj 0.20 lej kilónként.

Összesen: 5.30 lej kilónként.

A petroleumkartell a pénzügyminisztérium autorizációja alapján loco gyár 3 lej 80 banis kilónkénti árban hajlandó kiszolgáltatni fűtési célokra a petroleumot azoknak a eséplőgéptulajdonosoknak, mezőgazdasági gépekkel, traktorokkal rendelkező gazdasági termelőknek, szövetkezeteknek, akiket és amelyeket a szakminisztériumok a kedvezményes áru petroleum igénybevételére jogosultaknak ismer el. Természetes, hogy az igényelt mennyiség arányos kell legyen az egyes motorok lőerejével és a gép által végzett munkaórákkal.

A petroleumkartell véleménye szerint a petroleum árának 1 lej 50 banival történő leszallítása esetén, amely árredukció vagononként 15 ezer lejt jelent, ha a mezőgazdák és géptulajdonosok szükségletét 2 ezer vagonra becsüljük,

a romániai petroleumvállalatok ténylegesen 30 millió lej értékű áldozatot hoznak a romániai mezőgazdasági termelők javára.

Madgearu miniszter még nem döntött a petroleumkartell ajánlatának elfogadása felett.

La 25 Septembrie începe construirile I. I. E.

Intrucât împrumutul contractat de Casa autonomă a construcțiilor cu Soc. Italiană I. I. E. a fost definitiv realizat, societatea creditoare și-a luat angajamentul, conform contractului de împrumut să înceapă de îndată

construirea a 300 de locuințe în 25 tipuri,

înțocmite de d. arhitect Baloșin, care este în același timp și directorul general al Casei autonome a construcțiilor.

Locuințele variază dela 180.000 până la 900.000 lei fiecare și ele

vor avea tot confortul necesar.

Casa autonomă a construcțiilor face cunoscut tuturor persoanelor care au depus cereri de construcție să se prezinte urgent pentru a depune avansul și a da comanda definitivă, întrucât

construcțiile urmează să înceapă la 25 Septembrie a. c.

pentru a putea să fie gata la 23 Aprilie 1931.

Consiliul a admis ca la darea comenzii să se achite un avans de 5 la sută din costul clădirii, restul de 10% urmând a fi plătit în 2 rate lunare.

Esik a szörmék ára

A szörmepiacon az utóbbi időben nagy áresés észlelhető. Ez különösen a nemes prémekre vonatkozik, amelyek ára természetesen egyébként is nagyon problémátikus. Az áresés jelensége annyival is fontosabb, hogy a közeledő őszi idény azt nem volt képes viszsztatartani.

Szakkörök nézete szerint még az erős tél sem tudna változtatni a helyzeten, mert az áresésnek az időjárassal nem sok kapcsolata van. Az áresés alapvető okai a kereskedők pénzhiánya, az aránylag gyenge kereslet, amit éppen az árleszállítással emelni igyekeznek.

Ezek a jelenségek az egész világon általánosak s a már egy év óta tartó általános gazdasági válság következményei.

Uj malomtársulat

Hieni községben (Brassómegye) Kunstmühle & Elektrizitätsgesellschaft cég alatt részvénytársaság alakult, amely még az év folyamán malmot és villanytelepet állít fel.

Igazgatóváltás a Societate Bancara Româna aradi intézeténél

A Societate Bancară Română aradi fiókjának éléről — mint megirtuk — Czöpf Rudolf október 1-én eltávozik és helyét G. Friedland igazgató, a likvidálás alatt álló Italo-Wiener Kreditbank volt cégvezetője veszi át.

Czöpf igazgató bukarestbe költözik, ahol az intézet vidéki fiókjainak lesz a felügyelője.

Liberarea noilor foi de cupoane la titlurile de rentă

Administrația financiară a jud. Cluj aduce la cunoștința generală: în conformitate cu ordinul Min. de Finanțe No. 10526—930 să începe liberarea noilor foi de cupoane la titlurile din renta 5% 1920. Refacere și Blocata, — posesorii a unor rente de mai sus să se prezinte la Administrația financiară secția cupoanelor de a completa o declarație formular în dublu exemplar de a putea primi noile foi de cupoane dela Ministr. Finanțelor.

Prezentatorii trebuie să se prezinte în persoana împreună cu borderourile de proprietatea rentelor. Operațiunea această se face în fiecare zi de lucru afară de sâmbătă între orele 7½—11 la Caseria Administrației financiare Piața Cuza Vodă 4, parter, camera No. 4.

Szabó Jenő áruháza férfi divatcikkekét is árusít

Szabó Jenő kolozsvári női divatárkereskedő a közeljövőben férfidivatcikkekét is bevezet és e célból üzletében kisebbszerű átalakításokat fog végezteni.

Convențiunile pentru liniile de garaj particulare

Convențiunile pentru liniile de garaj particulare a se încheie, în momentul de față, cu mari întârzieri, întrucât în asemenea cazuri se așteaptă consimțământul ministerului de comunicații, care sosește în totdeauna cu multă greutate.

Diracțiunea de exploatare CFR a cerut Regiei autonome a căilor ferate ca pe viitor să se încheie asemenea convențiuni, fără a se mai aștepta consimțământul ministerului de comunicații.

Az Erdélyi Bankszindikátus egységes könyv- és nyomtatványmintatárára kitűzött pályázatának eredménye

Az Erdélyi Bankszindikátus még 1928. szeptemberében pályázati felhívást boesátott ki azon könyv- és nyomtatványmintatár összeállítására, amelyet tagintézetek egységben bevezetnének. A Bankszindikátus igazgatósága a kiküldött bírálóbizottság ítélete alapján úgy határozott, hogy a pályázatra beérkezett mindhárom pályaművet megvásárolja és ezek alapján dr. Szemes Ferencel, a Nagyváradi Takarékpénztár igazgatójával készítetteti el az egységes könyv- és nyomtatványmintatárát.

Az elnökség most nyitotta fel a jelíges borítékokat, amelyek szerint kitűnt, hogy a megvásárolt pályamunkák szerzői Fritsch Henrik, a segsvári Volksbank tisztviselője, Hirsch Menyhért főkönyvelő (Nagysomkut) és Biró Béla a Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel Rt. helyettes igazgatója.

Hűtővagonokban exportálható a vadhus Romániából

Bukaresti tudósítónk jelenti: A földművelésügyi miniszterium vadászati osztályának igazgatósága megállapodást létesített a CFR vezérigazgatóságával, amelynek értelmében a lőtt vadakat külföldre exportálóknek hűtővagonokat boesátanak rendelkezésükre. A feladók Aradon 15 hűtővagont, Temesváron 10 vagont, Kolozsváron és Szatmáron pedig 2—2 vasuti hűtővagont igényelhetnek az export céljaira az állomásfőnökségtől.

A kolozsvári mezőgazdasági kamara előleget ad a lóhere- és lucernamagra, kamatmentes kölcsönt vetőmagok beszerzésére

A kolozsvári mezőgazdasági kamara az állandó permanenciában lévő állami magtisztító állomásnál ujitást vezetett be a lóhere- és lucernamag értékesítése terén. A lóhere- és lucernamag megtisztítása után a mezőgazdasági kamara minden termelőnek e két mag kilógramja után 35 lej előleget ad, az értékesítés perfektuálásakor pedig kifizeti a tényleges eladási ár és a nyújtott előleg között levő különbséget.

A mezőgazdasági kamara ujitását a Kolozsvárhoz tartozó körzetben az összes községek-

ben tudomására hozták a termelőknek. Az idei kampányban a kolozsvári magtisztító állomás eddig 35 ezer kg. lucernamagot és 46 ezer kg. lóheremagot tisztított meg, előlegezett le és értékesített.

A mezőgazdasági kamara az őszi buzamagvetés céljaira a termelőknek 10 százalékos előleget ad az általuk bemutatott és jónak talált vetőmagra, azon termelők részére pedig, akik vetőmagot kívánnak vásárolni, 80 százalékos kamatmentes és egy év alatt törleszhető kölcsönt nyújt.

Fabricelor de postav li-s'au respins comenzi militare pe motive nesenioase

Ministerul Armatei a făcut o importantă comandă la fabricele de postav din țară. La recepționarea comenzilor însă s'a respins cantități foarte mari pe motive cari nu sunt satisfăcătoare. Prin această măsură,

unele fabrici au ajuns într-o situație financiară precară,

căci cantitățile au fost respinse, accentuăm,

pe motive absolut nesenioase.

Din cauza nerecepționării mar-

furilor industriale suferă pagube enorme. Unele vor fi silit să închiră porțile și să concedieze muncitorii, mărind astfel numărul celor lipsiți de lucru.

Intr-o astfel de situație se speră, că cercurile oficiale vor acțiiona

să se respecte condițiunile din caietele de sarcini și de către comisiunile de recepție

a furniturilor, ca să nu se mai repete refuzările de mărfuri comandate.

Az erdélyi és bánati sörgyárosok a vendéglősökkel együttesen leszállítják a sörárakat

Az Erdélyi és Bánati Sörgyárosok Egyesülete biztrai Farkas Imre elnökletével értekezletet tartott Kolozsváron. Az értekezleten, amelyen az összes erdélyi és bánati sörgyárak képviseltették magukat, a romániai söripar aktuális kérdéseit vitatták meg és többek között

elhatározták a sörárak szabályozását is.

Az elhatározásnál döntő fontossággal bírt az, hogy a romániai söripar is alkalmazkodni akar a jelenlegi általános gazdasági viszonyokhoz, a sörgyárak hajlandók az

árakat leszállítani, bár az erdélyi és bánati sörgyárak különlegesen nehéz helyzetében az árleszállítás újabb áldozatot kíván a gyárak részéről.

A sörárak rendezését a gyárosok a vendéglősipar képviselőivel együttesen akarják végrehajtani, hogy így

minél olcsóbban kerüljön a sör a fogyasztókhoz.

Ebből a célból a sörgyárosok delegátusai érintkezésbe léptek a vendéglősipar szerveivel és teszik ezt abban a meggyőződésben, hogy a vendéglősipar

a maga részéről is elő fogja segíteni ezt az akciót.

A sörgyáraknak a vendéglősök képviselőivel együttesen végrehajtandó szabályozására a temesvári, nagyváradi, kolozsvári, brassói és nagyszebeni sörgyárak képviselői nyertek megbízást.

Bukaresti Nemzetközi Bőripari és Lábbeli Kiállítás

A kereskedelmi és iparügyi miniszter elfogadta a Romániai Timárok és Csizmadiák Egyesületének azon indítványát, hogy Bucarestben nemzetközi bőripari és lábbeli kiállítást rendezzenek, kinevezvén megbízottját, Ionescu Viktor mérnök urat, ezen iparág ügyosztályának iparigazgatósági hivatali főnöke személyében, helyettesnek Timis Gábor mérnök urat, az ellenőrző és szervezés végrehajtására.

kiállításra kerülnek: mindenféle szőrme, és bőrök; eszterés, szíjgyártás, lószerszám és bármely bőreszövőipari cikk; exotikus bőrök (kigyó, hal, béka), vegyi termékek és különféle kivonat; lábbeli, szattyánbőr, utazási cikkek, keztük, bőrkabátok, lábbeliek, melyek nem bőrből készültek, hócipők, sárceipők, valamint bőrbutorok.

Kiállítók és látogatók 50%-os vasuti kedvezményt kapnak a CFR vonalain a visszatérésnél.

Az idegenek mentesülnek az összes vizumoktól és konzulátusi költségektől, a belépőjegyek kiváltásától, egész idő alatt, míg Romániában tartózkodnak.

A kiállítás ideje alatt az eladás kisnyben és nagyban is eszközölhető. kiállítás végén három fődíj kerül kiosztásra 170.000 lej értékben és 200 érem.

A kiadandó pavillonok bérei a következők: a királyi és Chrissoveloni pavillonban: 1700—, 1500— és 1250 négyzetméterenként, kategóriák szerint.

Az „Oradea“ és „Bucovina“ pavillonban: 1500—, 1200— és 900 lej négyzetméterenként.

A „Banat“ pavillonban szattyánbőrnek fentartva: 1250—, 1000— és 750 lej.

Ebben az összegben befoglaltatnak az összes díjak, kivéve a világitást és a biztosítást.

A díjakban befoglaltatnak a kiállító cégek hirdetései is a kiállítás hivatalos katalógusában.

A standok bérbeadását Stoescu et Kowler Ház intézi, Calea Victoriei, Pasagiul Villacros No. 3., Telefon 328—71. Az árukat az Intercontinental száll. vállalat szállítja.

Prospektusok kaphatók az ország összes ipar és közgazdasági kamaráiban, a Testületeknél és az „Európa“ utazási irodájánál.

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja.

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: Igazgató és felelős szerk.

TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an	Pentru particulari comercianți și industriași	1200 lei
Belföldön egész évre	Pentru bănci, instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
	Bankoknak, pénzintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	Pentru străinătate	1500 lei.
	Külföldre	

Jumătate an	600 lei
Féleure	1200 lei

Anunțuri — Hirdetések

In text	cm ² 20 lei
Szövegoldalon	
La pagina inserțiilor	cm ² 16 lei
Hirdetési oldalon	
Un sir garmond	80 lei
Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de textile din Ardeal
Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 77.400.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Déz, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéi **85** millió lej

Minden banküg-
yletet legelő-
nyősebben
végez.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad

Affiliált Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt.
Nagyenyedi Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz. Keresztúron, Szászré-
gnyvidéki Takarékpénztár Rt.
Rt. Szászrégenben és Nép-
bank Rt. Biharyváradon, Szamosújvá-
ri Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókinézet: Dej-Déz, Cehulsilvaniei-Szilágycseh, Jibou-
Zsibó, Beclean-Bethlen, Zălau-Zilah

Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Kisegítő” Ta-
karékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-
marosujvári fiókinézetete.

Saját tőkéi **60** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyősebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.

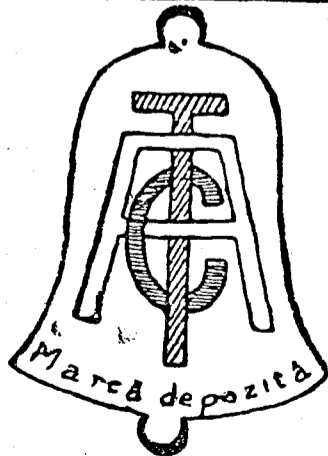
Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15.—
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10.—
Egy garmond sor Lei 80.—

Cititi

„Lemnul”

Cuaceastă marcă este prevăzută
fiicare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile re-
bjuterii mai bune. Numai pentru revânzător,
„Tacămul” fabrică de argintării, Cluj
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică: „Tacămul”.